GÖTEBORGS UNIVERSITET

FÖRVALTNINGSHÖGSKOLAN

”VI MÅSTE SAMVERKA DET GÅR INTE ANNARS… ”

En intervjustudie om tjänstepersoner inom polisen och socialtjänstens upplevelser av samverkan gällande mäns våld mot kvinnor.

Annie Nilsson
Ida Pohlin

Program:	Kandidatprogrammet i offentlig förvaltning, 180 hp
Kurs (kurskod):	Kandidatuppsats i offentlig förvaltning, 15 hp (FH1504)
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	HT/2022
Handledare:	Mikael Löfström
Examinator:	Lars Karlsson

GÖTEBORGS UNIVERSITET

FÖRVALTNINGSHÖGSKOLAN

Sammanfattning

Program:	Kandidatprogrammet i offentlig förvaltning, 180 hp
Kurs (kurskod):	Kandidatuppsats i offentlig förvaltning, 15 hp (FH1504)
Titel (svensk):	”Vi måste samverka det går inte annars...”
Titel (engelsk):	”We have to collaborate, it won't work otherwise…”
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	HT/2022
Handledare:	Mikael Löfström
Examinator:	Lars Karlsson
Nyckelord:	Mäns våld mot kvinnor, samverkan, polis, socialtjänst.

Syfte: Syftet är att studera hur tjänstepersoner inom polisen och socialtjänsten upplever att samverkan fungerar i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. För att kunna bidra med vad det är som främjar respektive hindrar samverkan i arbetet inom det organisatoriska fältet.

Teori: Den teoretiska referensramen utgår från nyinstitutionell teori där perspektiven organisatoriska fält, institutionellt tryck och likriktning redogörs.

Metod: Semistrukturerade intervjuer med tjänstepersoner inom polisen och socialtjänsten som har erfarenhet av och arbetar med mäns våld mot kvinnor.

Resultat: Resultatet av studien synliggör att tjänstepersonerna inom polisen och socialtjänsten upplever att främjande för samverkan är en gemensam målbild, god kommunikation, att dela lokaler, eldsjälar, förståelse och kunskap. Hindrande aspekter för samverkan upplever de vara tidsbrist, resursbrist och sekretess. Vissa aspekter kan främja och hindra samverkan på samma gång.

Förord

Inledningsvis vill vi rikta ett stort tack till våra respondenter från polisen och socialtjänsten som ställt upp med tid, kunskap och engagemang. Det är ett fantastisk arbetet ni bedriver och utan er hade studien inte varit möjlig. Vi vill också rikta stor tacksamhet till vår handledare Mikael Löfström för de värdefulla synpunkterna som du gett oss under studiens gång. Slutligen vill vi rikta ett stort tack till Marina Villiamsson som stöttat och uppmuntrat oss.

Stort tack för allt!

Annie Nilsson & Ida Pohlin
Förvaltningshögskolan, Göteborgs universitet 2022

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING 1

Problemformulering 2

Syfte 3

Forskningsfråga 3

Disposition 3

TIDIGARE FORSKNING 4

TEORETISK REFERENSRAM 7

Nyinstitutionell teori 7

Organisatoriskt fält 7

Institutionellt tryck 9

Likriktning 9

METOD 11

Kvalitativ metod 11

Urval 12

Tillvägagångssätt 13

Bearbetning och analys av material 14

Tillförlitlighet 15

Etiska överväganden 16

Metoddiskussion 17

RESULTATANALYS 19

Myndighetsövergripande samsyn 19

Regelverk och handlingsutrymme 20

Sekretess 22

Personbunden samverkan 24

Eldsjälar 26

Att utvecklas tillsammans 27

DISKUSSION 30

Resultatdiskussion 30

Slutsats 32

Framtida forskning 33

REFERENSLISTA 35

BILAGA 1: INTERVJUGUIDE POLISEN 38

BILAGA 2: INTERVJUGUIDE SOCIALTJÄNSTEN 40

INLEDNING

År 2021 tog Sverige förstaplatsen i EU:s jämställdhetsmätning för sjuttonde gången i rad och är därmed ett av världens mest jämställda länder (Nationellt centrum för kvinnofrid, 2021). Trots detta är våld i nära relationer ett utbrett samhällsproblem i landet. Sverige är det land inom EU med störst andel våldsutsatta kvinnor som bor tillsammans med förövaren (Rejmer, 2019). Statistik visar att var tredje kvinna har varit utsatt för våld i en nära relation (Lundgren m.fl., 2001). År 2006 antog Sveriges regering målsättningen att alla människor ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter oavsett könstillhörighet. Ytterligare sex stycken delmål tillkom år 2016 (Jämställdhetsmyndigheten, u.å.). Varav det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet som följer: *”Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet”* (Regeringskansliet, 2016a). Mäns våld mot kvinnor kan ge uttryck på flera olika sätt. Det mest förekommande våldet sker inom en nära relation, till exempel genom fysiskt våld, hot eller sexuellt våld (Lundgren m.fl., 2001).

Sverige har tagit en tydlig riktning i frågan att våldet ska upphöra. En nationell strategi har upprättats för att nå det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Strategin är en tioårig plan som syftar till att stärka det förebyggande arbetet för att i slutändan bekämpa mäns våld mot kvinnor (Regeringskansliet, 2016b). Det innebär att samtliga samhällsaktörer som på olika vis arbetar med frågan behöver bli bättre på att upptäcka våldet. För att arbetet ska fungera behöver en närmare myndighetssamverkan på lokal nivå utvecklas. Våldsutsatta kvinnor som befinner sig i en enormt påfrestande livssituation måste ha kontakt med många olika samhällsaktörer samtidigt. Centrala aktörer i arbetet är polismyndigheten och socialtjänsten eftersom arbetsuppgifterna i myndigheternas kärnuppdrag är viktiga för att uppnå målsättningarna (Regeringskansliet, 2016b). Utöver den nationella strategin finns flertalet lagar som betonar samverkan mellan myndigheter, exempelvis Polislagen (SFS 1984:387) och Socialtjänstlagen (SFS 2001:453). Samtidigt redovisar Socialstyrelsens (2022) utredning flera brister i samhällets insatser gällande ärenden då offer, som i majoriteten av fallen är en kvinna, avlidit till följd av våld. De påpekar flertalet brister i samverkansarbetet mot mäns våld mot kvinnor och betonar att en väl fungerande samverkan mellan berörda aktörer är avgörande.

Att polisen och socialtjänsten samverkar för att tillsammans arbeta mot våldet är avgörande, inte minst eftersom aktörerna på olika vis kommer i kontakt med våldet i sitt dagliga arbete

(Regeringskansliet, 2016b; Socialstyrelsen, 2022). Polisen och socialtjänsten är två av flera organisationer som arbetar inom detta område som DiMaggio och Powell (1983) skulle benämna som ett organisatoriskt fält. Organisationerna ingår i fält eftersom de båda är relevanta för helheten och tillhandahåller liknande arbete gällande mäns våld mot kvinnor. Fältet i denna studie kan således beskrivas som "arbetet mot mäns våld mot kvinnor" som syftar till det vanligt förekommande våldet som sker inom en nära relation. Polisen och socialtjänsten befinner sig i ett fält och ska samverka mot våldet, samtidigt kan det förekomma både främjande och hindrande aspekter som påverkar professionernas förutsättningar i samverkan. Det är mot denna bakgrund som studien avser att undersöka hur tjänstepersoner från polisen och socialtjänsten upplever samverkan i arbete mot mäns våld mot kvinnor.

Problemformulering

Att lagarna, målen och strategin betonar samverkan mellan polis och socialtjänst kan tolkas som ett institutionellt tryck. Institutionellt tryck innebär att från olika håll i samhället kommer påtryckningar som organisationer i fältet behöver förhålla sig till för att få legitimitet (Oliver, 1991). Forskning inom fältet visar samtidigt på att samverkan kan vara problematiskt där oklara roller och undvikande av ansvar kan leda till gränser mellan organisationerna som försvårar samverkan (Bunchbinder & Eisikovits, 2008). För att främja samverkan behöver professionerna dela ett gemensamt syfte och en gemensam målbild för att i sin tur kunna tala samma språk (Notko m.fl., 2022). Polisen och socialtjänsten är å ena sida två helt olika organisationer med olika uppdrag och lagar att förhålla sig till, å andra sidan är de två nyckelaktörer i det organisatoriska fältet som enligt lagstiftning ska samverka mot våldet. Olikheterna är ett faktum som organisationerna behöver förhålla sig till vilket kan skapa problematik. Den centrala frågan är därför vad polis och socialtjänst gör för att samverka, eftersom Hester (2011) menar på att våldsutsatta kvinnor riskerar att hamna mellan stolarna om samverkan inte fungerar. Intressant är att rikta fokus mot tjänstepersonernas uppfattning av hur samverkan fungerar, gällande vad som främjar respektive hindrar samverkan. Arbetar polisen och socialtjänsten på samma sätt mot våldet? Är tjänstepersonerna överens om vad det är som främjar respektive hindrar samverkan? Samverkan kan bli problematisk mellan polis och socialtjänst eftersom de är två helt olika organisationer samtidigt som lagstiftning, mål och strategier säger att de ska samverka. För att samverkan ska fungera behöver de arbeta mot ett delat syfte och en delad

målbild. God samverkan kommer bana vägen för arbetet så att våldsutsatta kvinnor får det skydd och stöd som de har rätt till och för att i slutändan förhindra våldet.

Syfte

Syftet är att studera hur tjänstepersoner inom polisen och socialtjänsten upplever att samverkan fungerar i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. För att kunna bidra med vad det är som främjar respektive hindrar samverkan i arbete inom det organisatoriska fältet.

Forskningsfråga

- *Vilka aspekter upplever tjänstepersoner inom polisen och socialtjänsten som främjande respektive hindrande gällande samverkan i arbetet mot mäns våld mot kvinnor?*

Disposition

Studien är uppdelad i sex olika avsnitt. I detta första avsnitt har en inledning tillsammans med problemformulering, syfte och forskningsfrågan introducerats, följt av denna disposition. I andra avsnittet presenteras den tidigare forskningen som belyser främjande respektive hindrande aspekter av samverkansarbetet gällande mäns våld mot kvinnor. I det tredje avsnittet beskrivs den teoretiska referensramen som utgår från nyinstitutionell teori. Där perspektiven organisatorisk fält, institutionellt tryck och likriktning redogörs för att bidra med förståelse för syftet och forskningsfrågan. Fjärde avsnittet redogör för val av metod och tillvägagångssättet för studien. Avsnitt fem presenterar och analyserar resultatet i ett antal olika teman med utgångspunkt i den teoretiska referensramen. De teman som analyseras är; myndighetsövergripande samsyn, regelverk och handlingsutrymme, sekretess, personbunden samverkan, eldsjälar och att utvecklas tillsammans. Avslutningsvis i avsnitt sex diskuteras resultatanalysen i förhållande till tidigare forskning, syfte och forskningsfrågan. Slutligen presenterar studiens slutsats som leder fram till förslag om framtida forskning.

TIDIGARE FORSKNING

I följande avsnittet kommer tidigare forskning som är av intresse för studiens syfte och forskningsfråga att presenteras. Fokuset ligger på tidigare forskning som behandlar samverkan gällande mäns våld mot kvinnor och dess främjande respektive hindrande aspekter. Slutligen summeras den tidigare forskningen i relation till varför den är intressant för studien.

I en studie om polis och socialtjänst beskriver Bunchbinder och Eisikovits (2008) hur polis och socialtjänst uppfattar och beskriver samverkansformer i frågan om mäns våld mot kvinnor. Resultatet visar att samverkansarbetet mellan polis och socialtjänst har en minimalisk karaktär vilket kännetecknas av grundläggande informationsutbyte, begränsat personligt utbyte med ett litet engagemang för samverkan. Resultatet identifierar också vissa individuella fall där samverkan snarare bedöms som maximerande med långsiktigt arbete och problemlösningsfokus, där visionen och agendan är delad (Bunchbinder & Eisikovits, 2008). Viktigt för samverkansformen enligt resultatet är relationen mellan organisationerna för att de inte ska se varandra som främlingar och skapa en distans till parten. Relationen är på så vis viktig eftersom de behöver förstå varandras kultur och arbetssätt. Därtill visar resultatet att rolldefinitioner är viktiga, eftersom med oklara roller kommer också undvikande av ansvar. Bunchbinder och Eisikovits (2008) sammanfattar studiens slutsatser genom att både polis och socialtjänsten har svårt att öppna gränserna för varandra vilket leder till att samverkan inte sker på en organisatorisk nivå (institutionaliserad). För att samverkan ska fungera krävs enligt forskarna att fallgropar och hinder exempelvis oklara roller med motstridiga ideologier, stängda gränser som bidrar till bristande förtroende och dålig kommunikation synliggörs.

Notko m.fl. (2022) har undersökt interprofessionell samverkan mellan socialtjänst, polis samt hälso- och sjukvården inom våld i hemmet av närstående. Författarna noterar att ett effektivt och framgångsrikt samverkansarbete behöver en medveten planering och tydligt samordnade insatser av samtliga organisationer. Ett hinder i samverkansarbetet har enligt resultatet visat sig vara svårigheten med föreställningen och förståelsen av arbetsfördelningen mellan professionerna. Resultatet visar en viss förvirring från professionernas sida gällande de organisatoriska gränserna, exempelvis vem som gör vad och när andra professioner ska komma in i arbetet. En främjande aspekt är att socialtjänsten, polisen och hälso- och sjukvården känner till varandras roller, arbetsuppgifter och delar samma syfte. Notko m.fl. (2022) förklarar att genom ett gemensamt syfte och åtgärder förbättras det personliga handlingsutrymmet hos

professionerna där de kan göra mer för att motverka våldet. Slutsatserna som dras från resultatet är att för god samverkan krävs tydlig kommunikation för att i sin tur bättre kunna kommunicera en samsyn med delad förståelse av arbetet. Professionerna behöver samtidigt kontinuerlig utbildning om våldet, arbetsuppgifter, ansvar, lagar och regler. Viktigt är att professionerna delar ett gemensamt syfte och har en gemensam målbild för att i sin tur kunna tala samma språk (Notko m.fl., 2022).

Ytterligare ett bidrag till forskningen gällande samverkan om mäns våld mot kvinnor är Hesters (2011) artikel som beskriver ett intressant perspektiv utifrån tre olika planeter. Frågan om våld i hemmet kräver ett samordnat arbete och ansträngning från olika professioner, exempelvis polis och socialarbetare. Viktigt är därför att se hur de förhåller sig till varandra. Artikeln syftar till att beskriva och försöka förstå strukturella och systemproblem som finns i arbetet med våld i hemmet. Författaren förklarar att våld i hemmet ofta möter problem och utmaningar eftersom frågan kan studeras utifrån tre olika planeter; Domestic violence planet, Child protection planet och Child contact planet. Vardera planet har sitt eget förhållningssätt, kultur och historia. Uppdelning leder till hindrande aspekter eftersom professionernas arbete med våldet försvåras (Hester, 2011). En slutsats är att vuxna och barn som utsätts för våld i hemmet riskerar att hamna mellan stolarna när arbetet är uppdelat i olika planeter. Därför krävs ett samordnat och koordinerat arbete mellan planeterna så som sammanhängande praxis och förståelse för professionernas olika arbetsuppgifter, för att skapa trygghet och säkerhet för både vuxna och barn (Hester, 2011).

Genom fokusgruppsintervjer med polis, socialtjänst, hälso- och sjukvård och beslutsfattare i en medelstor svensk kommun har Jakobsson m.fl. (2013) i sin artikel undersökt möjligheter och hinder i det förebyggandet arbetet av intimt partnervåld. Resultatet visar att en viktig åtgärd för att förebygga partnervåld är att lokala beslutsfattare fattar politiska beslut som bidrar till att förändra samhällsnormerna. Det normskapande arbetet beskriver författarna vara avgörande. Ett viktigt steg för att förebygga intimt partnervåld menar Jakobsson m.fl. (2013) är att utveckla samverkanssystem mellan berörda aktörer likväl sociala och politiska samverkansformer. Studiens resultat identifierar ett antal hindrande aspekter av det förebyggande arbetet vilket exempelvis handlar om skam, tystnadskultur, ojämlikhet inom våldet eller inte tillräckligt med tid för arbetet med partnervåld (Jakobsson m.fl., 2013). Resultat summeras i ett antal viktiga slutsatser som handlar om politiskt beslutsfattande och den normskapande processen som följer

av politiska beslut vilket i förlängningen skapar sociala normer för att förebygga intimt partnervåld.

Polisens attityd och inställning till riskbedömning inom intimt partnervåld och deras vilja att samarbeta med socialtjänsten har Ward-Lasher m.fl. (2017) undersökt i sin studie. Författarna förklarar att polisen använder riskinformerade samverkaninsatser som riskbedömning för de fall där risken för mord är hög. Riskbedömningen görs tillsammans med socialtjänst för att stärka samarbetet mellan organisationerna och öka säkerheten för offren. Metoden har enligt resultatet kommit att visa en minskning av mord till följd av våld i hemmet av närstående. Resultatet av studien visar på att både polisen och socialtjänsten behöver förstå varandras respektive arbetsuppgifter och ansvarsgrunder i arbetet. Vid en ömsesidig förståelse av rollerna skapas respekt vilket är avgörande för att samverkan ska fungera. Ytterligare en slutsats utifrån resultatet identifierar Ward-Lasher m.fl. (2017) som kunskapsläget. Poliser behöver kontinuerlig träning och utbildning om intimt partnervåld för att i sin tur enklare kunna identifierar varningstecken och arbeta mot våldet.

Polisen och socialtjänsten ingår i ett organisatoriskt fält där de samverkar för att arbeta mot våldet. Tidigare forskning visar att främjande aspekter för samverkan beskrivs som utbildning och kunskap om varandra, våldet samt koordinering och strukturering. Dessa kan möjliggöra bättre kommunikation och samarbete mot gemensamma mål för professionerna och arbetet med samverkan. Hindrande aspekter för samverkan är strukturella och kulturella olikheter vilket gör att organisationer har svårt att förstå varandra och arbetet som bedrivs, exempelvis gällande arbetsuppgifter och ansvar. Artiklarna ger förståelse för samverkan och dess främjande respektive hindrande aspekter mellan olika professioner i arbetet med våld i nära relationer. Tidigare forskning har studerat frågan utifrån flera olika professioner och nationella perspektiv där vissa artiklar är till åren. Fokuset i denna studie är samma som de nämnda artiklarna, däremot avser denna studie endast att undersöka samverkan mellan polis och socialtjänst i Sverige. Vi saknar en förståelse över hur samverkan mellan enbart polis och socialtjänst fungerar utifrån en svensk kontext. Vår studie studerar samverkan i jämförelse med tidigare forskning för att se om det finns likheter eller skillnader mellan resultaten.

TEORETISK REFERENSRAM

I följande avsnitt kommer vår teori att presenteras som ligger till grund för studiens teoretiska referensram. Grunden för ramverket är nyinstitutionell teori där begreppen organisatoriskt fält, institutionellt tryck och likriktning kommer att redogöras. Avslutningsvis beskrivs hur den teoretiska referensramen bidrar med förståelse för studiens syfte och forskningsfråga.

Nyinstitutionell teori

Nyinstitutionell teori är en vidareutveckling av den institutionella teorin, som etablerades under skiftet mellan 1800-talet och 1900-talet. Den institutionella teorin grundades utifrån flera olika idéer och synsätt vilket gör att den består av flertalet olika teorier (Eriksson-Zetterquist, 2009). Teorin syftar till att skapa förståelse för hur omgivningens relation till organisationer förändrar dem med fokus på en organisation och dess organisering. Att normer skapas som stabila roller och regler som fastställer ett acceptabelt beteende som organisationerna anpassar sig efter. Normer som organisationerna själva och omgivningen bidrar till att skapa. Dock kritiserades den institutionella teorin för att vara alltför omfattande, därför utvecklades nyinstitutionell teori. Fokuset förändrades till hur omgivningen påverkar organisationer till att bli stabila (Eriksson-Zetterquist, 2009).

Nyinstitutionell teori syftar till att skapa förståelse för varför organisationer trots komplexa och utbredda organisationsstrukturer blir lika varandra när det ingår i samma organisatoriska fält. Fokuset ligger på organisatoriska processer och strukturer som sträcker sig över gränser mellan organisationer och är gemensamma för alla inom området. Roller, regler och meningsskapande inom organisationer är viktiga aspekter som betonas. Processerna och strukturerna framträder såväl på internationellt som nationellt plan (Eriksson-Zetterquist, 2009). Grunden för den nyinstitutionella teorin är att skapa kännedom om hur institutionella arrangemang inte bara förmedlar sociala val utan även formar dem, för att förstå hur organisationer agerar och fungerar. Genom att organisationer ingår i organisatoriska fält som bidrar till likriktning genom institutionellt tryck (Eriksson-Zetterquist, 2009).

Organisatoriskt fält

Ett organisatoriskt fält är ett område av institutionellt liv bestående av olika organisationer som tillsammans utgör fältet. Organisationer som ingår i fältet är relevanta för helheten och kan

tillhandahålla tjänster som är liknande men behöver inte vara konkurrerande (DiMaggio & Powell, 1983). DiMaggio och Powell (1983) förklarar att det organisatoriska fältets krafter påverkar och bidrar till strukturella förändringar hos organisationerna vilket resulterar i att organisationer inom fältet blir lika varandra. Anledningen är att det inom fältet finns ett institutionellt tryck i form av påtryckningar och osäkerheter som de måste hantera. Eftersom organisationerna i samma fält är omgivna av samma miljö kommer de att reagera och hantera situationerna och osäkerheten på liknande sätt vilket skapar homogenitet (likriktning). Eriksson-Zetterquist (2009) betonar likt DiMaggio och Powell (1983) att organisationer tilldelas legitimitet genom att tillhöra ett fält vilket i sin tur handlar om organisationens överlevnad.

Organisatoriska fält existerar endast om de är institutionaliserade, vilket sker genom strukturering. Struktureringsprocessen består av fyra faser och börjar med att berörda organisationer inom ett område ökar kontakten. Därefter skapas en struktur och hierarki då vissa organisationer dominerar över andra. Tredje fasen handlar om att organisationerna måste hantera ökad information som kommer med den ökade kontakten. Slutligen i fjärde fasen skapar organisationerna inom fältet en gemensam uppfattning om varandra och fältet (DiMaggio & Powell, 1983; Eriksson-Zetterquist, 2009). DiMaggio och Powell (1983) menar därpå att när fältet är strukturerat kommer organisationerna inom det att bli homogena. Eriksson-Zetterquist (2009) tydliggör att fältets strukturering är en pågående process eftersom organisationer inom fältet påverkar varandra, valet av vilka organisationer de efterliknar eller samlar information från kommer från hur de uppfattar fältets gränser. Samtidigt som organisationer och myndigheter som inte är med i den direkta arbetsprocessen men som skapar policys, stödjer eller övervakar direkt kan påverka andra organisationerna i fältet, något Oliver (1991) benämner som ett institutionellt tryck. Organisationerna skapar omgivningen och fältet som i sin tur formar dem (Eriksson-Zetterquist, 2009).

Ett annat sätt att se på organisatoriska fält är genom Lindqvists (2000) beskrivning där omgivningen skapar tolkningsramar som bidrar till begränsade handlingsmöjligheter som organisationerna måste förhålla sig till. Organisationer utgör sociala konstruktioner som grundar sig i ett kognitivt perspektiv där organisationen själv förstår sammanhanget de verkar inom och det institutionella livet. Lindqvists (2000) förklarar att även om organisationer ska samspela inom det organisatoriska fältet kan enskilda organisationer ha olika intressen,

ekonomisystem, målbilder och regler som särskiljer dem och kan skapa gränser. Handlingsutrymmet kan å ena sidan ses som begränsat enligt omgivningens påverkan, å andra sidan skapar gränserna ökade möjligheter till handlingsutrymme för den enskilda organisationens handlande. Det kan även leda till kompromisser mellan skilda intressen, vilket inte nödvändigtvis behöver vara utifrån ett rationellt perspektiv. På det sättet kan det inom det organisatoriska fältet leda till att organisationer samarbetar, däremot kan det ses som problematiskt om kollision och gränskonflikter skulle uppstå (Lindqvists, 2000).

Institutionellt tryck

Oliver (1991) förklarar att organisationer inom ett organisatoriskt fält hela tiden behöver hantera tryck och begränsningar i dess institutionella miljö. För att exemplifiera det institutionella trycket beskriver Oliver (1991) att en institution kan vara allt från statliga myndigheter, lagar, till domstolar. Exempelvis skulle polismyndigheten som en statlig myndighet i sin tur möta påtryckningar, begränsningar och förväntningar från både staten och från professionen själv. Utöver påtryckningar och förväntningar från staten och professionen är påtryckningar vanligt förekommande från den allmänna opinionen eller från intressegrupper i samhället. Organisationers benägenhet att reagera eller anpassa sig utefter trycket skulle kunna förklaras genom överlevnadsinstinkten för att på så vis agera och handla enligt den institutionella miljön och de regler och normer som det institutionella livet innebär. Processen pekar på att organisationer försöker erhålla stabilitet och legitimitet, vilket gör att trycket bidrar till att organisationer blir lika varandra (Oliver, 1991).

Likriktning

Likriktning (isomorfism) är det resultat som uppstår när det organisatoriska fältet har etablerats. Likriktning kan förklaras genom olika mekanismer i syfte att försöka förstå varför organisationer inom fältet blir mer lika varandra, det vill säga institutionaliserat. DiMaggio och Powell (1983) beskriver ett sätt att definiera begreppet,*”isomorphism is a constraining process that forces one unit in a population to resemble other units that face the same set of environmental conditions”* (s. 149). DiMaggio och Powell (1983) belyser två olika typer av likriktning; konkurrenskraftig och institutionell. Konkurrenskraftig likriktning är ofta aktuell inom företag och organisationer med fri och öppen konkurrens, exempelvis genom marknadskonkurrens. Institutionell likriktning handlar om att organisationer inte enbart tar hänsyn till eller är styrda av konkurrens, kunder eller resurser utan organisationer påverkas även

av politik och makt. Lindqvists (2000) exemplifierar institutionell likriktning genom att organisationer inom fältet i vissa fall samarbetar och behöver ta hänsyn till varandra, vilket kan bidra till ett mindre handlingsutrymme som skapar likriktning. Därmed speglas den institutionella legitimiteten, vilket är ett fördelaktigt verktyg för att kunna förstå den politik och kultur som samtidens moderna organisationer genomsyrar (DiMaggio & Powell, 1983).

Vidare identifierar DiMaggio och Powell (1983) mekanismerna; tvingande, mimetisk och normativ likriktning. Mekanismerna är intressanta eftersom de både tillsammans och enskilt påverkar organisationer inom fältet för att i sin tur bidra till institutionaliseringen (Eriksson-Zetterquist, 2009). DiMaggio och Powell (1983) förklara att tvingande likriktning exempelvis handlar om lagstiftning, föreskrifter eller andra typer av riktlinjer. Eriksson-Zetterquist (2009) beskriver att staten kan kräva av organisationer att de anpassar sig utefter lagstiftning. Mimetisk eller imiterande likriktning som den även kallas handlar om att organisationer i svåra och osäkra situationer tenderar att härma andra organisationer i liknande miljöer. Fördelen är att organisationer genom att imitera andra sparar både resurser, tid och pengar. Således imiteras de organisationer som bedöms som framgångsrika (DiMaggio & Powell, 1983; Eriksson-Zetterquist, 2009). Normativ likriktning syftar till professionalisering och till professionell utbildningsinflytande i fältet. DiMaggio och Powell (1983) urskiljer två aspekter av professionalisering. Dels formell utbildning och universitetsutbildning och dels professionella nätverk som i sin tur sprider synsätt och idéer över organisatoriska gränser.

Utifrån nyinstitutionell teori bidrar perspektiven organisatoriska fält, institutionellt tryck och likriktning med förståelse för studiens syfte och forskningsfråga. Teorin bidrar med förståelse om vad som händer med organisationer när de ingår i ett fält över organisatoriska gränser samt påverkas av osäkerheter och institutionella tryck. I studien använder vi perspektiven för att få förståelse för hur respondenterna inom polisen och socialtjänsten upplever att samverkan fungerar och påverkas när de ingår i samma organisatoriska fält och enligt lagstiftning ska samverka. Institutionellt tryck och likriktning är relevanta för studien eftersom de kan ge en uppfattning om vad som sker med organisationerna och samverkansarbetet när de samverkar inom fältet och därmed ge en förståelse av främjande respektive hindrande aspekter.

METOD

I följande avsnitt kommer studiens olika metodval att förklaras och diskuteras. Inledningsvis beskrivs studiens ansats vilket var en kvalitativ intervjustudie. Följt av en redogörelse av urval, tillvägagångssätt, bearbetning och analys av material. Avsnittet kommer dessutom diskutera studiens tillförlitlighet, etiska överväganden och avslutas med en metoddiskussion.

Kvalitativ metod

Vi har genomfört en kvalitativ intervjustudie med nio respondenter som har erfarenhet av och kunskap om att samverka i frågan om mäns våld mot kvinnor inom polismyndigheten och socialtjänsten. Studien syftar till att undersöka och beskriva subjektiva uppfattningar, därför utgick studien utifrån ett kvalitativt perspektiv eftersom det stämmer överens med vårt syfte. Ahrne och Svensson (2015) förklarar att en kvalitativ metod handlar om att studera känslor, tankar och upplevelser. Den kvalitativa datan hämtas från den studerades kontext i syfte att presentera tolkningar för att på ett bättre sätt förstå fenomenet (Justesen & Mik-Meyer, 2011). I vår studie var vi intresserade av att skapa en ökad förståelse av främjande respektive hindrande aspekter i samverkan utifrån polis och socialtjänstens subjektiva uppfattning gällande mäns våld mot kvinnor. Perspektivet sågs som relevant för vår studie eftersom det möjliggjorde att beskriva hur tjänstepersoner upplevde samverkan på ett konkret sätt.

Kvalitativa undersökningar kan gå till på flera olika sätt exempelvis intervju, observation, textanalys eller fokusgruppsdiskussion (Justesen & Mik-Meyer, 2011). Semistrukturerade intervjuer användes i vår studie som datainsamlingsmetod. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) poängterar att en fördel med semistrukturerade intervjuer är att frågorna som ställs kan anpassas utefter situationen och den aktuella kontexten, exempelvis gällande frågornas ordningsföljd vilket möjliggör flexibilitet. Flexibiliteten kan i sin tur jämföras med ett på förhand standardiserat frågeformulär vilket inte främjar samma flexibilitet. Dessutom menar Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) i likhet med Justesen och Mik-Meyer (2011) att semistrukturerade intervjuer ger möjlighet till följdfrågor likväl förtydligande om respondenten har svårt att förstå frågan. Möjligheten att kunna be respondenten utveckla sina svar ser vi som en fördel mot bakgrund av studiens syfte och forskningsfråga. Semistrukturerad intervju valdes i vår studie eftersom varje intervju då gavs möjlighet att vara flexibel och anpassningsbar. Varje intervju förhöll sig således till situationen och respondentens svar där vi

kunde anpassa frågorna samt be dem utveckla och nyansera svaret genom att exempelvis ge konkreta exempel. Vi gavs även möjlighet att under intervjun ställa följdfrågor som uppstod under tiden, som vi tidigare inte tänkt på och som skulle kunna vara till nytta för vår studie, där nya intressanta aspekter kunde upptäckas.

Urval

Studiens urval avgörs i många fall utifrån syfte och forskningsfrågor som är tänkta att besvara i studien, således kan vissa yrkesgrupper eller erfarenheter vara särskilt relevanta (Carlsson & Carlsson, 2020). Urvalet av respondenter i vår studie grundar sig i studiens syfte och forskningsfråga som var väsentligt för vilka som skulle intervjuas. Vi sökte efter tjänstepersoner både inom polisen och socialtjänsten där en viktig aspekt var att personen skulle ha erfarenhet av och arbeta med frågan mäns våld mot kvinnor. Olika tillvägagångssätt användes för att få kontakt med tjänstepersoner inom båda organisationerna. För att komma i kontakt med respondenter inom polisen skickades ett mejl via Polisen kontaktsida. Vidare försökte vi nå respondenter på polisen via telefon genom att ringa 114 14, tyvärr utan framgång. För att nå respondenter på socialtjänsten skickades mejl ut via deras hemsidor där ett antal olika kommuner valdes i likhet med polisen. En respondent i vår studie var en rekommendation av en person inom vår bekantskapskrets som vi valde att kontakta via mejl. Detta resulterade i ett urval av respondenter från sex olika kommuner runt om i Sverige. Tjänstepersonerna inom polisen hade befattningarna; gruppchef, verksamhetsutvecklare, projektledare och polisinspektör. Inom socialtjänsten hade tjänstepersonerna befattningar som; förste socialsekreterare, enhetschef, kurator, biträdande enhetschef och strateg. Den gemensamma faktor var som tidigare nämnt att tjänstepersonerna har erfarenhet av och arbetar mot mäns våld mot kvinnor, dock innehavande olika befattningar.

För att få tillgång till så många respondenter som möjligt som skulle vara av intresse för vår studie använde vi oss av snöbollsurval. Snöbollsurval innebär att ta hjälp av de redan tillgängliga intervjupersonerna för att få kontakt med andra som skulle vara av intresse för studien. Genom att löpande fråga varje ny kontakt om den vet någon relevant för studien möjliggörs hela tiden nya kontakter som därtill tillfrågas. Till slut kommer det leda till att det finns tillräckligt många respondenter för studien (Carlsson & Carlsson, 2020). Å andra sidan finns risken att ett snöbollsurval kan bidra till att urvalet blir ensidigt eftersom personerna som

har kontakt med varandra kan tänkas ha liknande upplevelser, erfarenheter och attityder (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015). Genom snöbollsurvalet tillfrågades de som tackat ja till att medverka i vår studie om det visste någon ytterligare som skulle vara intressant att intervjua. På så sätt vidarebefordrades vår förfrågan om medverkan i studien vilket snabbt breddade vårt kontaktnät. Det resulterade i att vi kom i kontakt med tillräckligt många respondenter som var relevanta för vår studie. Å ena sidan hade vi ingen möjlighet att själva välja vilka vi ville intervjua utan fick anpassa oss till de vi fick kontakt med. Vilket kan ses som en nackdel eftersom personerna kan tänkas ha en gemensam syn i frågan. Å andra sida fick vi kontakt med personer runt om i Sverige från olika kommuner med olika befattningar, vilket vi ser som en fördel då de kan besitta olika perspektiv.

Tillvägagångssätt

Utgångspunkten för tillvägagångssättet av studien var studiens syfte och forskningsfråga som var målet att besvara. Med hjälp av den inledande mejlkontakten och snöbollsurvalet kom vi i kontakt med fyra tjänstepersoner inom polisen och fem tjänstepersoner inom socialtjänsten som var intresserade av att medverka i vår studie. Vi hade kontakt med respondenterna via mejl där de i första mejlet informerades om studiens syfte och att studien utgick från Vetenskapsrådets (2002) forskningsetiska principer. Efter att de kontaktade tjänstepersonerna bekräftat medverkan i vår studie bestämdes tid och plats för intervju.

Platsen för intervjun fick respondenterna själva välja utefter vad som passade dem bäst. På grund av lång distans till vissa respondenter var en digital intervju det enda alternativet. Veckan innan intervjun skickades ytterligare information ut där vi återigen betonade syfte och de etiska principerna för studien. Tre intervjuer skedde på respondenternas arbetsplats medan resterande sex intervjuer skedde digitalt via Microsoft Teams. Varje intervju tog mellan 40 minuter och 60 minuter att genomföra. Då vår metod var semistrukturerade intervjuer använde vi oss av intervjuguiden under intervjuerna som bidrog till struktur samtidigt som vi hade möjligheten till att ställa följdfrågor under tiden. Intervjuerna började med att vi presenterade oss och sedan ställdes enklare bakgrundsfrågor för att ge oss själva möjligheten att lära känna respondenterna. Därefter övergick vi till frågor som fokuserade på samverkan och arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

Under alla intervjuer närvarade vi båda där den ena ställde frågor medan den andre antecknade svaren och tankar. Detta ansåg vi skulle möjliggöra att vi fick ut så mycket som möjligt av varje intervju och undvika att information skulle gå förlorad. Det möjliggjorde att vi i efterhand kunde diskutera och resonera kring intervjun för att skapa en gemensam uppfattning, vilket bidrog till att analysarbetet blev enklare. Alla intervjuer spelades in med två mobiltelefoner som sedan transkriberades i sin helhet med syftet att enklare kunna analysera materialet. Inspelningen skedde utifrån respondenterna godkännande som de gav innan intervjun började.

Bearbetning och analys av material

Efter intervjuerna skrevs en kort sammanfattning innehållande tankar som uppkommit under intervjun. Respondenterna tilldelades P-koder och S-koder. Studien benämner respondenter från polismyndigheten som P1-4 och respondenter från socialtjänsten som S1-5. Därefter startades transkriberingsprocessen. En noggrann transkribering genomfördes för att säkerställa att respondenternas svar tydligt och korrekt återgavs. Bryman (2011) förklarar att transkribering inom kvalitativ forskning är avgörande eftersom det möjliggör att intervjuaren i efterhand kan gå tillbaka till materialet och exempelvis följa upp intressanta synvinklar eller ståndpunkter. Transkriberingen möjliggjorde att vi kunde läsa om materialet upprepade gånger och på så vis få bättre förståelse för vad som sades. Likväl bidrog transkriberingen till att helhetsbilden synliggjordes eftersom likheter och skillnader enklare kom fram.

Kodning används för att bryta ner ett omfattande material i mindre delar. I sin tur bearbetas materialet där kodningen delar in materialet i teman, nyckelord eller kategorier som genererar en tolkning av ett tidigare omfattande material (Bryman, 2011). Resultatet kodades genom att intervjuerna skrevs ut och lästes noggrant upprepade gånger. Inspelningarna lyssnades även igenom för att identifiera betoningar av ord och uttalanden. Intressanta ståndpunkter markerades i materialet, exempelvis främjande respektive hindrande aspekter i samverkan samt likheter och skillnader i uttalanden. Begrepp som synliggjordes var exempelvis handlingsutrymme, sekretess, eldsjälar och personbundenhet. Samtidigt identifierade vi likheter i respondenternas beskrivningar till studiens teoretiska referensram såsom gränser, likriktning och institutionellt tryck.

Efter att intervjuerna transkriberats och kodats enligt ovan analyserades materialet med utgångspunkt i en tematisk analys. En tematisk analys innebär en analysprocess i syfte att söka

efter teman. Temat i sin tur är ofta kopplat till forskningsfrågorna för studien och ligger till grund för en teoretisk förståelse av materialet. Exempelvis kan det handla om repetitioner, det vill säga teman som återkommer gång på gång, metaforer, likheter respektive skillnader eller teorirelaterade begrepp som respondenten använder sig utav (Bryman, 2011). Den tematiska analysen gav oss förutsättningen att noggrant analysera materialet för att i sin tur identifiera teman för att kunna jämföra respondenternas svar. Dessutom kunde resultatet ställas mot vår valda teori och bidrog med djupare förståelse. Studien identifierade följande teman; myndighetsövergripande samsyn, regelverk och handlingsutrymme, sekretess, personbunden samverkan, eldsjälar och att utvecklas tillsammans.

Tillförlitlighet

Bryman (2011) systematiserar tillförlitlighet i fyra olika kriterier; trovärdighet, en möjlighet att styrka och konfirmera, överförbarhet och pålitlighet. Tillförlitlighet används i syfte att bedöma kvaliteten inom kvalitativ forskning. Kriteriet trovärdighet innebär att fenomenet som studeras kan beskrivas på flera olika sätt. För att uppnå en god trovärdighet krävs att studien förhållit sig till de regler som finns för att bedriva forskning (Bryman, 2011). Mot bakgrund av kriteriet har samtliga intervjuer spelats in och transkriberats vilket möjliggjorde att kunna gå tillbaka till materialet och se vad som sades. För att säkerställa god trovärdighet var vi båda med under samtliga intervjuer. Efter intervjun ägnades tid till reflektion såväl tillsammans som enskilt för att öka trovärdigheten för resultatet.

Kriteriet möjlighet att styrka och konfirmera innebär att personen som står bakom studien agerat i god tro och haft ett objektiv förhållningssätt under studiens genomförande (Bryman, 2011). Med hänsyn till kriteriet har studiens tillvägagångssätt och metodologiska val redogjorts för att skapa förståelse för hur studien gått till väga för att inte låta det påverka studiens resultat. Pålitlighet syftar till att utifrån ett granskande perspektiv bedöma om studien är tillförlitlig eller inte, exempelvis om studiens delar redogjorts på ett fullständigt sätt (Bryman, 2011). För att uppfylla kriteriet har samtliga faser av forskningsprocessen redogjorts, exempelvis val av respondenter och etiska överväganden.

Överförbarhet handlar om att kvalitativ forskning syftar till att beskriva djupet och inte bredden i frågor, det unika i kontexten. En viktig aspekt i frågan är huruvida studien är aktuell i en annan kontext vid en annan tidpunkt, om resultatet kan generaliseras till andra miljöer. Däremot består

kvalitativ forskning ofta av ett litet urval vilket begränsar möjligheten att generalisera resultat (Bryman, 2011). Ett sätt att ta sig an generalisering är vad Kokk (2020) identifierar som teoretisk generalisering. Teoretisk generalisering syftar till att den utförda studien jämförs med teoretiska ramverk eller begrepp. På det sättet blir frågan om vad studien är ett fall av relevant eftersom studien representerar ett unikt fall. Kokk (2020) poängterar att generalisering ska ske med viss försiktighet. Vi vill därför betona att vår studie inte har för avsikt att generalisera resultatet. Däremot menar vi likt Bryman (2011) att vårt resultat skulle kunna bidra med en unik beskrivning av verkligheten gällande respondenternas upplevelser av samverkan i det unika fallet mäns våld mot kvinnor.

Etiska överväganden

Vetenskapsrådets (2002) forskningsetiska principer har under hela studiens gång varit en viktig aspekt som noggrant beaktats och tagits hänsyn till. De forskningsetiska principerna består av fyra huvudkrav; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Genom att förhålla sig till principerna kan en god och etisk studie bedrivas.

Informationskravet syftar till att respondenterna innan medverkan i studien informeras om studiens syfte. Därtill informeras om att det är helt frivilligt att delta och att de under studiens gång har rätt att avbryta sin medverkan (Vetenskapsrådets, 2002). För att beakta informationskravet har vi tre gånger under studien tydligt informerat respondenterna om studiens syfte och frivillighet till deltagande med möjlighet att avbryta. Vi informerade respondenterna om detta via mejl vid första kontakt samt en vecka innan intervjun och muntligt innan intervjun började.

Samtyckeskravet syftar till att samtycke till medverkan i studier ska inhämtas från respondenter innan intervjun (Vetenskapsrådets, 2002). Ett muntligt samtycke inhämtades innan intervjun startade för att säkerställa samtyckeskravet. Innan respondenterna fick frågan om samtycket fick de först informationen om studiens syfte och frivillighet. Samtliga respondenter gav sitt samtycke till medverkan i vår studie.

Konfidentialitetskravet avser att konfidentialitet ska tillförsäkras respondenterna. Att uppgifter och information som framkommer från respondenterna hanteras med stor varsamhet och förvaras där obehöriga inte har åtkomst till materialet (Vetenskapsrådets, 2002). För att ta hänsyn till konfidentialitetskravet har respondenterna i studien anonymiserats genom att de

tilldelats P-koder och S-koder. Vidare har vi undvikit i studien att beskriva eller utelämna information och uttalanden som kan möjliggöra att respondenterna eller dess enhet blir igenkänd. Det insamlade materialet har hanterats med stor varsamhet och förvarats så ingen obehörig haft åtkomst.

Det fjärde och sista kravet är nyttjandekravet som innebär att insamlat material från och rörande respondenterna endast får och ska användas i enlighet med forskningens ändamål (Vetenskapsrådets, 2002). Vi har i enlighet med nyttjandekravet endast använt vårt insamlade material till studien för att kunna besvara studiens syfte och forskningsfråga. Respondenterna har informerats om ovanstående krav samt att vid avslutad och examinerad studie kommer allt insamlat material att förstöras.

Metoddiskussion

Syftet med studien var att studera tjänstepersoner inom polisen och socialtjänstens upplevelser av samverkansarbetet i frågan om mäns våld mot kvinnor. Vi är medvetna om att även barn, män och andra grupper blir utsatta för våld i nära relationer. Detta blev tydligt under intervjuerna där respondenterna betonade att inte bara kvinnor utsätts för våld i en nära relation, däremot är det i regel kvinnor som utsätts. Vi valde att endast fokusera på det våldet som var mest förekommande även om vi är införstådda i att våld i nära relation kan uttrycka sig på många olika sätt. Studien ger på så vis förståelse för en aspekt av relationsvåld.

Ytterligare en reflektion att ställa sig kritisk mot var semistrukturerade intervjuer i aspekten av att intervjuerna i vår studie tenderade att ha en mer strukturerad form. Semistrukturerade intervjuer valdes eftersom Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) förklarade att intervjun då gavs möjlighet att vara flexibel exempelvis genom följdfrågor eller förtydliganden. Vi såg det som positivt att vi kunde vara flexibla och bland annat anpassa ordningsföljden på frågorna. Samtidigt är vi inga forskare och hade vi haft mer erfarenhet skulle intervjuerna kunna tänkas vara mer semistrukturerade.

Något som kan ha påverkat resultatet är att respondenterna under de första intervjuerna hade svårt att förstå en fråga där vi fick tydliggöra vår fråga. Detta var en lärdom vi tog med oss till resterande intervjuer och ställde frågan på ett tydligare sätt. En ytterligare aspekt som kan ha påverkat resultatet var valet av tjänstepersoner och dess kommuntillhörighet. Om vi hade valt respondenter med samma befattning respektive om vi valt kommuner geografiskt närmare

varandra skulle resultatet möjligen sett annorlunda ut, en aspekt vi är medvetna om. Däremot hade vi som tidigare nämnt inte möjlighet att fritt välja, utan vi önskade tjänstepersoner som besatt erfarenhet av och arbetade med mäns våld mot kvinnor för att få olika uppfattningar av samverkansarbetet inom organisationerna. En aspekt som vi anser att vi lyckats med mot bakgrund av den gedigna erfarenhet som tjänstepersonerna i studiens besatt.

RESULTATANALYS

I följande avsnitt kommer studiens resultat att presenteras och analyseras med utgångspunkt i den teoretiska referensramen. Följande teman analyseras; myndighetsövergripande samsyn, regelverk och handlingsutrymme, sekretess, personbunden samverkan, eldsjälar och att utvecklas tillsammans. Varje tema avslutas med en kort sammanfattning där viktiga aspekter synliggörs.

Myndighetsövergripande samsyn

Respondenterna inom polis och socialtjänst är överens om att samverkan är avgörande och behövs för att arbetet mot mäns våld mot kvinnor ska kunna bedrivas. De är eniga om syftet; att våldsutsatta och våldsutövare får den hjälp och stöttning som de behöver, därtill att samhällets resurser används effektivt. Respondenterna betonar att en del av problematiken är att kvinnor i utsatta och påfrestande situationer behöver ha kontakt med flera olika myndigheter samtidigt vilket är mycket svårt att hantera. För att upptäcka, förebygga och arbeta mot våldet menar respondenterna att myndigheterna behöver ha en myndighetsövergripande samsyn så att våldsutsatta och våldsutövare får hjälp och stöttning.

> *"Om du möter en våldsutsatt kvinna i en lägenhet efter ett bråk liksom vad har du fått till dig som polis att du ska göra i det läget? Vad har du för mål? [...] Min målsättning är alltid att få ett samtycke [...]och att man vet om det målet och strävar efter målet och har redskap för att göra det"- S2*

Bilden som respondenterna lyfter fram stämmer överens med DiMaggio och Powells (1983) förklaring av ett organisatoriskt fält. I ett fält ingår organisationer som är relevanta för helheten där de interagerar med varandra. Vilket kan vara att hjälpa och stötta våldsutsatta och våldsutövare. Att respondenterna framhäver att främjande aspekter för samverkan är en myndighetsövergripande samsyn med delad målbild kan förklaras utifrån Lindqvists (2000) beskrivning att organisationer i samma organisatoriska fält kan ha motstridiga målbilder där konsekvensen blir gränskonflikter. Om polisen och socialtjänsten inte har samma målbild kan en konflikt skapas mellan dem där gränsen blir tydlig mellan organisationerna när de arbetar mot olika mål och inte är eniga i arbetet. Problematiken tydliggörs av ovanstående citat, om polisen som möter en våldsutsatt kvinna i en lägenhet inte har samma målbild som

socialtjänsten försvåras samverkan och arbetet. Enligt Lindqvists (2000) är kompromisser ett verktyg vid gränskonflikter. Delad målbild och myndighetsövergripande samsyn kan tolkas som en kompromiss mellan polis och socialtjänst. Vilket S2 menar på är väsentligt för att samverkan ska fungera. En fungerande samverkan betonar Hester (2011) är viktigt för att våldsutsatta inte ska falla mellan stolarna vilket är risken om arbetet är uppdelat och inte samordnat.

Sammanfattningsvis är en myndighetsövergripande samsyn inom fältet viktigt för att främja samverkan och uppnå det gemensamma syftet.

Regelverk och handlingsutrymme

Respondenterna beskriver att polisen och socialtjänsten styrs av lagar och regler på ett övergripande plan. De förklarar att polislagen och socialtjänstlagen betonar samverkan mellan organisationerna. Polislagen säger att polisen ska bidra till samverkan och socialtjänstlagen säger att socialtjänsten ska driva samverkan. P1 och S3 betonar att det ligger ett större ansvar på socialtjänsten. S3 lyfter fram formuleringen som extra central och att den betyder mycket. Lagarna som organisationerna behöver förhålla sig till kan i enlighet med Oliver (1991) tolkas som ett institutionellt tryck. Trycket kan begränsa organisationerna i dess institutionella miljö eftersom staten skapar förväntningarna och påtryckningar exempelvis genom lagar. Tjänstepersonerna inom polisen och socialtjänsten påverkas av lagarna eftersom de skapar begränsningar och förväntningar genom påtryckningar i samverkansarbetet som de måste förhålla sig till för att bibehålla legitimitet. Lagarna kan bidra till att de blir lika varandra (likriktning) i form av tvingande likriktning, eftersom lagarna tvingar organisationerna att anpassa sig (DiMaggio & Powell, 1983). Lagarna kan samtidigt enligt Lindqvist (2000) bidra till institutionell likriktning då organisationerna behöver ta hänsyn till varandra som skulle kunna bidra till ett mindre handlingsutrymme för den enskilde polisen eller socialarbetaren. Polisen och socialtjänsten behöver förhålla sig till lagarna som skulle kunna minska deras handlingsutrymme då lagarna styr arbetet samtidigt som de måste ta hänsyn till varandra, vilket kan vara bidragande till att de blir alltmer lika.

Lagstiftningen styr vad de ska och får göra på ett juridiskt plan. Respondenterna inom båda organisationerna beskriver å ena sidan sitt handlingsutrymme som stort, å andra sidan menar S3 och P2 på att handlingsutrymmet påverkas av lagar och nedskrivna rutiner.

Handlingsutrymme kan förklaras som tjänstepersonens möjlighet till att agera utifrån sin yrkesroll där hänsyn måste tas till lagar och regler. P2 förklarar att ett mindre detaljstyrt regelverk ökar handlingsutrymmet genom tolkning till lokala förutsättningar. Alla situationer är olika och kräver en möjlighet att agera utefter det, eftersom situationer inte följer en förutbestämd mall. Ibland dyker det upp en ny situation som hen behöver förhålla sig till. P2 poängterar att det är upp till den enskilde tjänstemannen att tolka vad som är bra och inte och hur handlingsutrymmet i slutändan stretchas. Genom att stretcha handlingsutrymmet kan polisen i fall där det finns utrymme och anledning för det göra mer för den utsatta.

> *"Det är ju bättre och lättare om det finns tydliga regler vad som gäller såklart. Samtidigt så är det ju den här handlingsutrymmet och rörligheten som inte är nedtecknade är ju också möjligheter att man faktiskt kan stretcha lite på sig själv [...]. Det finns också en risk när saker och ting blir för mycket uppstyrt och nedtecknat och si och så att man blir bakbunden."- P2*

Respondenterna beskriver en upplevd gråzon i förhållande till deras handlingsutrymme även om polislagen och socialtjänstlagen säger vad de ska göra. Gråzonen beskriver respondenter från polisen till exempel i förhållande till sekretessen som alltid finns med i bakhuvudet. P2 upplever att sekretessen påverkar hens handlingsutrymme i aspekten att ständigt ställa frågor som vad vågar jag säga och hur långt kan jag gå? I jämförelse förklarar S4 att lagarna påverkar hens handlingsutrymme vilket uttrycker sig att S4 inte kan föreslå vad som helst för klienten utan det behöver gå i linje med vad polisen säger. Handlingsutrymmet stämmer överens med Lindqvists (2000) förklaring om att det organisatoriska fältet skapar en tolkningsram som leder till begränsningar i handlingsutrymmet som organisationen behöver förhålla sig till. Lagstiftningen påverkar respondenternas förutsättningar i samverkan både genom möjligheter och begränsningar. Lagstiftningen kan tolkas som ett hinder för samverkan eftersom tjänstepersoner kan bli bakbundna och begränsade i sitt handlingsutrymme för hur de arbetar mot mäns våld mot kvinnor. Samtidigt kan lagstiftning främja samverkan i aspekten att den skapar en tydlighet i arbetet. Likväl möjliggörs för tjänstepersoner att stretcha handlingsutrymmet och tolka lagen om den inte är detaljstyrd.

Sammanfattningsvis kan lagar och regler tolkas som ett institutionellt tryck som påverkar polisen och socialtjänsten inom fältet. Tjänstepersonerna inom polisen och socialtjänsten

upplever att det har ett stort handlingsutrymme eftersom lagarna endast är på ett övergripande plan. Detta skapar en möjlighet att agera utefter den aktuella situation som ges.

Sekretess

När en annan part blir inblandad beskriver samtliga respondenter att sekretessen kan bli en hindrande aspekt som försvårar att prata fritt. Sekretesslagen är en faktor som upplevs påverka samverkan eftersom om de inte får samtycke från den våldsutsatta eller våldsutövande får de inte (enligt lag) dela informationen med samverkande myndigheter. Exempelvis får inte en socialsekreterare dela med sig av informationen hen fått av den våldsutsatta till polisen även om det uppkommer uppgifter som kan tänkas vara ett brott. Respondenterna betonar dock att om samtycke ges, vilket vuxna oftast gör är sekretessen inget problem. I fallen där samtycke inte ges upplever respondenterna däremot ofta en frustration, eftersom om socialtjänsten får uppgifter om att en kvinna är mycket utsatt får de inte enligt sekretessen dela uppgifter med polisen. Sekretesslagen och den våldsutsatta kvinnans beslut måste respekteras vilket bidrar till att socialtjänstens handlingsutrymme kan bli begränsat då hen inte får kontakta polisen även om de är oroliga för kvinnan.

> *"En av mina behandlare* (tjänsteperson inom socialtjänsten) *igår satt och är jätteorolig för en klient och verkligen försökte motivera henne att kontakta polisen, men hon är inte där än" - S3*

Respondenter från polisen menar på att socialtjänsten håller hårt på sekretessen samtidigt som de försöker ge så mycket information de kan. Respondenter från socialtjänsten delade samma bild fast tvärt om. De menar att polisen höll hårt på sekretessen och de i själva verket är öppna. I många fall finns möjlighet till att dela information genom en ny sekretessbrytande bestämmelse. Bestämmelsen används däremot inte, P1 menar på att det inte finns tillräckligt med kunskap om bestämmelsen. Om polis och socialtjänst använder den sekretessbrytande bestämmelsen skulle handlingsutrymmet kunna öka då det möjliggör att få ta del av mer information mellan varandra som underlättar deras arbete.

> *"[...] samtidigt så saknas kunskap om sekretessbrytande regler för vi har en hel del möjligheter att prata med varandra, men gör det inte. Och använder inte lagstiftningen för vi gömmer oss bakom att sekretessen [...]" - P1*

Avidentifierade samtal är ett sätt som respondenterna från flertalet kommuner nämner för att arbeta runt eller snarare med sekretessen. Avidentifierade samtal handlar om att bygga förtroende och motivera våldsutsatta kvinnor för att förhoppningsvis få dem att göra en polisanmälan. Samtalen kan vara återkommande där berörda parter från polis, socialtjänst, andra myndigheter och i vissa fall klienten träffas. Exempelvis kan klienten anonymt ställa frågor och myndigheterna kan förklara hur de arbetar, förtroende byggs successivt. Viktigt är att under hela processen bibehålla anonymiteten, skulle personuppgifter komma fram måste polisen enligt lag polisanmäla händelsen.

> "*Du kan inte berätta något om brottet eller händelsen för då kommer jag skriva en polisanmälan, eller jag måste det enligt lag. Men jag kan berätta för dig hur processen går till och hur en utredning går till och sådär. Och så görs såna samtal så tillslut får dom förtroende och vill göra en polisanmälan [...]*" *- P4*

S2 poängterar att samtalen är ett viktigt verktyg för att skapa en helhet för klienten. Antingen när klienten är med under mötet eller för klienten i efterhand. Är klienten inte med under mötet återkopplas den samlade informationen tillbaka till klienten från en myndighet. På så vis hör alla parter samma saker och klienten som befinner sig i en kris behöver inte ha olika kontakter med flertalet myndigheter samtidigt. Det bidrar till en tydlig struktur för klienten och för parterna som arbetar med klienten som enklare kan arbeta framåt, både tillsammans och var för sig.

Sekretessen kan i likhet med polislagen och socialtjänstlagen som tidigare nämnt tolkas som ett institutionellt tryck i enlighet med Oliver (1991) och bidra till vad DiMaggio och Powell (1983) benämner som tvingande likriktning. En intressant iakttagelse var att respondenterna från polis och socialtjänst beskrev en gemensam uppfattning om att motparten höll hårt på sekretessen trots att sekretessbrytande bestämmelse ger möjlighet till samtal. Vissa respondenter hanterar frågan genom avidentifierade samtal. Utifrån Lindqvists (2000) perspektiv kan sekretesslagen genom den gemensamma dock motstridiga synen skapa en gränskonflikt där handlingsutrymmet blir begränsat och på så vis hindrar samverkan. Avidentifierade samtal kan tydas som en kompromiss i frågan för att öka handlingsutrymmet för att hjälpa och stötta våldsutsatta, därmed samverkar polis och socialtjänst inom fältet.

Sammanfattningsvis kan sekretessen vara ett hinder för samverkan om myndigheterna håller hårt på sekretessen. Avidentifierade samtal är ett sätt att arbeta med sekretessen och samtidigt skapa en gemensam syn i arbetet mot våldet.

Personbunden samverkan

Samverkan menar respondenterna sker på flera olika nivåer, därmed krävs en god kommunikation för att samverkan ska fungera. Att kommunicera med varandra är viktigt eftersom ju mer information respektive myndighet har desto bättre kan de hjälpa och stötta kvinnan. Respondenterna från socialtjänsten efterfrågar snabba kontaktvägar genom exempelvis kännedom om vem de ska ringa. Kommunikationen kan kopplas till DiMaggio och Powells (1983) struktureringsprocess. En god kommunikation möjliggör att polisen och socialtjänsten ökar kontakten mellan varandra vilket kan leda till en struktur som sker inom fas två av struktureringen. Struktur kan tänkas ge respondenter från polis och socialtjänst snabba kontaktvägar och kännedom om vart de ska vända sig vilket möjliggör enklare kommunikation. Några respondenter menar på att personliga kontakter är viktigt eftersom tjänstepersonerna är mer än bara befattningar. Andra respondenterna menar i stället att samverkan borde vara funktionsbundet genom nedskrivna och dokumenterade rutiner för att samverkan inte ska bli personbundet. P2 menar dock att personbundenhet är oundvikligt.

> *"VIN-gruppen* (våld i nära) *är en fast aktör, det är klart att då blir det att man träffar samma personer och det gör det lättare. Vips så ringer någon från socialtjänsten som jag aldrig pratat med innan, det blir inte lika enkelt då." - P2*

P2 betonar även att en viktig del för samverkan är en tydlig struktur och nedskriva rutiner. Nedskrivna och dokumenterade rutiner möjliggör att komma bort från problematiken med personbundenheten eftersom kunskap bevaras. S1 betonar att det blir enklare att utföra arbetet och hålla sig till sin uppgift. En analys utifrån Eriksson-Zetterquists (2009) beskrivning av struktureringsprocessen är att personbundenhet på ett sätt främjar struktureringen eftersom den personnära kontakten och relationen skulle kunna innebära att organisationerna blir institutionaliserade och mer lika varandra, vilket kan tolkas som främjande för samverkan. Eriksson-Zetterquist (2009) poängterar dock att struktureringen är en pågående process. En annan tolkning är därför att om personen slutar eller blir omplacerad skulle kunskapen gå förlorad och struktureringen börjas om på nytt och hindrar samverkan.

Respondenterna menar på att de behöver bygga relationer och förtroende. Ett sätt att bygga relationer och skapa en förståelse för varandra gjordes genom att polisen och socialtjänsten satt och arbetade tillsammans i gemensam lokal. P4 lyfter fram vikten av att förstå varandras roller, ansvar och arbetsuppgifter vilket hen fått förståelse för när polis och socialtjänst numera delar lokaler och har en nära samverkan i arbetet mot våldet. På så vis minskar också risken för kollision och irrationella kompromisser (Lindqvists, 2000). Polisen och socialtjänsten kan inte arbeta på samma sätt då de har olika uppdrag vilket respondenterna poängterar, däremot kan institutionell likriktningen möjliggöra en gemensam förståelse som skapar rätt förutsättningar för att främja samverkan. Lindqvists (2000) menar på att organisationer inom fältet blir likriktade eftersom de kan behöva samarbeta och ta hänsyn till varandra. Polis och socialtjänst ingår i samma fält vilket blir extra tydligt i sammanhanget där de dessutom delar lokaler och arbetar tillsammans varje dag. Det kan i enlighet med DiMaggio och Powell (1983) tolkas att polis och socialtjänst därför blir lika varandra genom likriktning eftersom de inom fältet är omgivna av samma miljö och kan tänkas reagera och hantera situationer på likande sätt. Att dela lokaler kan tolkas som främjande för samverkan och skapar förutsättningarna för en god kommunikation, där den personnära kontakten likt personbundenhet skapar förutsättningar för en god samverkan.

Respondenterna lyfter att det finns en okunskap om våldet, människor i kris och riskfaktorer bland poliser i yttre tjänst. S1 förklarar att poliser i yttre tjänst som möter människor i ett första skede behöver ha kunskap om flera olika sociala problem samtidigt, vilket kan leda till att de inte alltid har tillräckligt med kunskap. S2 och S4 betonar också vikten av kontinuerlig utbildning för att ”vi” är aldrig fullärda. Viktigt enligt S4 och P1är att ha en ödmjuk inställning till att socialtjänsten likväl polisen inte alltid kan allting utan ibland är det nödvändigt att våga fråga om hjälp. Flera respondenter från polis och socialtjänst har utbildningar med varandra genom föreläsningar om respektive myndighets arbete för att skapa en förståelse hur arbetet fungerar och hur de tillsammans kan arbeta framåt. Genom utbildning kan kunskap och förståelse skapas om våldet, människor i kris samt varandras arbete och uppdrag som är främjande samverkan. Detta stämmer överens med DiMaggio och Powells (1983) normativa likriktning genom formell utbildning och professionellt nätverkande över organisatoriska gränser.

Sammanfattningsvis kan samverkan främjas genom att polisen och socialtjänsten sitter tillsammans och arbetar i gemensamma lokaler. Detta kan bidra till förståelse och bättre kommunikation.

Eldsjälar

Respondenterna inom polisen och socialtjänsten poängterar att för att samverkan ska fungera är vilja och eldsjälar som har ett intresse och engagemang i frågan centralt. Samtidigt behövs personer med god kompetens exempelvis förståelse för våldet, våldsutsattas situation, hur samverkan fungerar och vad samverka kräver. P1 betonar särskilt att samverkan kräver en person som förstår uppgiften.

> *"Det är en kompetens i sig själva att kunna samverka, det är inte alla som kan det. Då kan man inte bara lägga det på någon som kanske inte är så lämplig för den uppgiften. Utan det behöver vara någon som förstår den." - P1*

Samtliga respondenter från polis och socialtjänst upplever tidsbrist, resursbrist och överbelastning, vilket bidrar till att samverkan inte alltid prioriteras. Kärnuppdraget tar ofta tid och resurser vilket enligt S1 och S2 leder till att samverkan bortprioriteras. Respondenterna belyser däremot att de gör sitt bästa för att avsätta tid för samverkan eftersom fördelarna med samverkan överväger.

> *"Tänker framför allt att det är arbetsbelastning, liksom tid som gör det svårt. Jag tänker att alla vill samverka när det finns tid och utrymmer för det, att man ser poängen med det men att ibland bortprioriterar det sig själv [...]" - S1*

Många respondenter beskriver att de upplever ett tryck för att utveckla samverkan från tjänstepersoner internt, polisledning, stadsledning och politiken. Å andra sidan betonar vissa respondenter att det fanns en frånvaro från politiken. Frågan bortprioriteras av andra satsningar, exempelvis ökade skjutningar. Det var respondenterna själva som drev utvecklingen och samverkan, exempelvis genom att de var noga med att avsätta tid för samverkan och själva engagera sig för att utveckla ny kunskap och nya arbetssätt. Tjänstepersonerna kan tolkas vara de som skapar det institutionella trycket inom fältet som kan leda till likriktning (Oliver, 1991). Genom att de arbetar och utvecklar samverkan kan likriktning i samverkansarbetet tänkas uppstå. Likriktningen kan därmed tolkas som främjande för samverkan. De respondenter som

upplever att de inte hade tid eller resurser för arbetet bortprioriterade utvecklingen av samverkan, vilka är aspekter som kan tolkas hindra samverkan. Polisen och socialtjänsten ingår i fältet där de behöver förutsättningar för att kunna arbeta med samverkan. Respondenterna betonar dock att de trots tidsbrist och resursbrist försöker avsätta tid för samverkansarbetet eftersom samverkan är såpass viktig. Resonemanget bekräftar bilden om att det är eldsjälar med god kompetens som driver samverkan. Ett sätt att förklara processen är genom normativ likriktning enligt DiMaggio och Powell (1983) eftersom professionalisering och kunskap värdesätts i samverkansarbetet.

Sammanfattningsvis främjas samverkan av eldsjälar med god kompetens och förståelse för våldet, människor i kris och hur samverkan i stort fungerar. Samverkan kräver engagemang och att tid avsätts.

Att utvecklas tillsammans

På lokal nivå har vissa respondenter från polis och socialtjänst upprättat egna samverkansmöten och samverkansavtal. Syftet är att utbyta information, hitta lösningar och ha en dialog om fall, exempelvis genom avidentifierade samtal. Vissa respondenter sitter i samma lokaler vilket underlättar möjligheten för möten eftersom det skapar en nära kontakt och relation till varandra. Respondenterna förklarar att de på så vis enklare kan mötas, få förståelse för varandra, lösa saker tillsammans och mindre frågor kan direkt besvaras genom att gå och fråga den berörda parten.

> *"Jag kan sitta en tisdag på mitt kontor och liksom men gud jag kom på de där ärendet nu, hur går det med det då? Jag går bort till X. Det är två rum bort. Det här personliga samarbetet är så himla viktigt. "– P4*

Att sitta tillsammans under samma tak och att ha kontinuerliga samverkansmöten där idéer bollas fram och tillbaka betonas vara främjande för samverkan. DiMaggio och Powell (1983) skulle förklara detta som normativ likriktning där formell utbildning och professionella nätverk sprider och skapar gemensamma synsätt över organisatoriska gränser. Samtidigt lyfts IGOR-projektet (I gemensam organisation mot relationsvåld) fram som ett gott exempel. IGOR arbetar med en rad olika uppsökande åtgärder mot våldsutsatta och våldsutövare där de försöker förebygga att våldet fortgår. Våldsutövaren ska lagföras och den våldsutsatta ska erbjudas hjälp och stöd. Poliser och socialarbetare sitter i projektet tillsammans och arbetar varje dag med

varandra. Aspekten att sitta tillsammans och projektets arbetssätt är något som vissa respondenter önskar ta efter. Mimetisk likriktning kan förklara varför vissa respondenter vill ta efter arbetsformen eftersom de framstod som framgångsrika inom fältet (DiMaggio & Powell, 1983).

Majoriteten av respondenterna jobbar kontinuerligt med att utveckla samverkan, det vill säga förbättra, stärka och finna nya arbetssätt för samverkan mellan polis och socialtjänst. Exempelvis hade vissa kommuner utvecklat blanketter för att polis och socialtjänst enklare ska kunna samverka och stärka arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Syftet med blanketterna är att kunna fånga upp, erbjuda stöd och hjälpa våldsutsatta eller våldsutövare. Blanketten innebär att klienten tillfrågas om hen vill ha kontakt med polisen eller socialtjänsten. Önskar klienten hjälp och stöd ger hen sitt samtycke till att polisen och socialtjänsten delar information. I sin tur vidarebefordras informationen till den berörda myndigheten som kontaktar klienten. S4 skildrar deras framställningen av blanketten, att den skulle fungera för både polis och socialtjänst. Arbetet genomfördes under en lång period där idéer bollades fram och tillbaka.

> *"Vi har gjort den tillsammans, de här är vad vi behöver men ni får göra den på erat sätt. [...] Dom fick utforma den snarare än att det var vi som gjorde det. "- S4*

Respondenterna betonar att utveckling av samverkan är nödvändigt och att de kan lära av varandra eftersom samhället är under ständig förändring. Några respondenter hade workshops, samverkansforum och konferenser för att förbättra samverkan. Socialtjänsten hos S4 åkte på studiebesök till andra kommuner för att få inspiration. Trots att kommunen enligt undersökningar rankades som bra ansåg S4 att det är värdefullt då utveckling är något som ständigt behövs. Respondenterna från polis och socialtjänst menar att om det finns kunskap och goda arbetsformer bör hjulet inte uppfinnas igen. Med det menas att i stället för att organisationen ständigt ska hitta på egna och nya fungerande arbetssätt kan de dra lärdom av andra. Genom att lära av andras tidigare erfarenhet exempelvis avseenden vad som visat sig inte fungerat och brister kan dessa undvikas redan från början.

> *"Så slipper man uppfinna hjulet på nytt [...]. Då kan man redan rigga för dom bristerna som dom har sett och den lärdom. Gagnar oss som kommun." - S5*

Vissa respondenter har dock en skeptisk syn på att lära av varandra eftersom de inte vill kopiera andras arbetssätt. Utöver det upplever andra respondenter att de inte har tid för att arbeta

utvecklande med samverkan, anledningen lyfter de som organisationsförändringar som upptar mycket tid. Utveckling genom studiebesök kan kopplas till mimetisk likriktning som DiMaggio och Powell (1983) förklarar handlar om att ta efter framgångsrika organisationer i liknande miljöer. Hjulet behöver således inte uppfinnas på nytt, något flera respondenter betonar. Det går dock att problematisera frågan eftersom vissa respondenter ställer sig kritiska till att kopiera andra arbetssätt och andra har inte tid för att utveckla samverkan. Detta motsäger DiMaggio och Powells (1983) teori om mimetisk likriktning i aspekten att de inte följer ett framgångsrikt exempel i osäkra situationer utan vill uppfinna hjulet själva.

En annan aspekt av att uppfinna hjulet på nytt belyser P1 är att polisen inte har kunskap om hur egen region och heller inte hur andra regioner arbetar inom polismyndigheten. Att då ha kunskap om hur en annan organisation (socialtjänsten) arbetar är än svårare. Ofta arbetar polismyndigheten på liknande sätt fast de själva är omedvetna om det, därmed är det svårt att lära av varandra.

> *"[...] eftersom de inte ens visste vad som skedde i egen region så vet de inte vad som sker nationellt. Det som jag såg var väldigt många liknande projekt fanns på flera olika ställen. Men det hade man ingen aning om." - P1*

En förklaring är DiMaggio och Powells (1983) beskrivning om att fältets krafter bidrar till likriktning mellan organisationer i fältet, något de själva är omedvetna om. Som tidigare nämnt är polisen och socialtjänsten två olika myndigheter med olika kärnuppdrag, trots detta ser vi att resultatet i sin helhet synliggör flertalet likheter i deras arbetssätt gällande samverkan. Insikten är extra intressant mot bakgrund av studiens teoretiska referensram. Nyinstitutionell teori innebär att organisationer blir lika varandra trots komplexa organisationsstrukturer när de ingår i samma fält (Eriksson-Zetterquist, 2009).

Sammanfattningsvis arbetar organisationerna med att utveckla samverkan för att bli bättre på att hjälpa våldsutsatta och våldsutövare. Samtidigt finns en omedvetenhet att de arbetade på likartade sätt. Slutligen visar resultatanalysen på flera olika främjande respektive hindrande aspekter i tjänstepersonernas upplevelser av samverkan. I nästa avsnitt kommer dessa resultat diskuteras vidare i relation till tidigare forskning, syfte och forskningsfråga.

DISKUSSION

I följande avsnitt presenteras studiens resultat i förhållande till syfte och forskningsfrågan. Syftet är att studera hur tjänstepersoner inom polisen och socialtjänsten upplever att samverkan fungerar för att kunna bidra med vad det är som främjar respektive hindrar samverkan inom det organisatoriska fältet. Inledningsvis diskuteras resultatet i relation till tidigare forskning. Sedan presenteras slutsatsen och avslutningsvis ges förslag på framtida forskning.

Resultatdiskussion

För samverkan är en myndighetsövergripande samsyn med delad målbild och syfte viktigt, samtidigt är det ingen enkel uppgift eftersom polisen och socialtjänsten är två helt olika organisationer med olika kärnuppdrag som de måste förhålla sig till i första hand. Resultatet bekräftas i Bunchbinder och Eisikovits (2008) och Notko m.fl. (2022) studier där gemensam målbild och syfte lyfts fram som en främjande faktor. En våldsutsatt kvinna som befinner sig i en påfrestande livssituation behöver ha kontakt med flera olika samhällsaktörer samtidigt (Regeringskansliet, 2016b). Delad målbild och syfte är därför viktigt för att arbeta myndighetsövergripande, eftersom Hester (2011) menar på att våldsutsatta kvinnor riskerar att hamna mellan stolarna om myndigheterna inte arbetar tillsammans. Polisen och socialtjänsten beskriver i resultatet ett gemensamt syfte, att våldsutsatta och våldsutövare får den hjälp och stöttning som de behöver och att samhällets resurser används effektivt. Analysen visar att lagstiftning är en aspekt som påverkar samverkansarbetet som skapar ramar för arbetet. Tjänstepersonerna upplever att det har ett stort handlingsutrymme i sitt arbete då lagen inte är detaljerad vilket skapar möjlighet att anpassa utefter den aktuella situationen som ges. Notko m.fl. (2022) bekräftar bilden eftersom det personliga handlingsutrymmet skulle kunna förbättras, på så vis skulle polis och socialtjänst kunna göra mer i arbetet mot våldet och hjälpa de våldsutsatta.

En hindrande aspekt för samverkan upplevs vara sekretesslagen i fallen då samtycke inte ges, trots sekretessbrytande bestämmelser. Det fanns en gemensam, dock motstridig syn, som polis och socialtjänst delade om varandra. Att den andra myndigheten höll hårt på sekretessen medan de själva talade fritt. Genom sekretessbrytande bestämmelser skulle deras handlingsutrymme kunna öka genom att de ges möjlighet för att bryta sekretessen. För att polis och socialtjänst ska kunna ta del av mer information mellan varandra och i sin tur kunna göra mer för de

våldsutsatta. Den sekretessbrytande bestämmelsen används däremot inte eftersom sekretessen är något de håller hårt i, därmed förminskas deras handlingsutrymme. Tolkningen kan göras i likhet med Bunchbinder och Eisikovits (2008) förklaring av minimalistisk samverkan som sker genom begränsat och grundläggande informationsutbyte. Övrig tidigare forskning lyfter inte handlingsutrymmet eller sekretessen. Studiens resultat visar att handlingsutrymmet både kan främja och hindra samverkan som i sin tur påverkar tjänstepersonernas förutsättningar i arbetet. Samverkan kan hindras om de gömmer sig bakom sekretess samtidigt kan den sekretessbrytande bestämmelsen när den används främja samverkan då mer kan göras för den våldsutsatta kvinnan.

Analysen visar att kommunikation och en personlig kontakt mellan polis och socialtjänst är viktigt för att främja samverkan. Genom snabba kontaktvägar och kännedom om vart polis och socialtjänst ska vända sig kan samverkansarbetet främjas och personbundenhet skapas. Något tidigare forskning inte fokuserat på i lika stor utsträckning är personbundenhet. Upplevelsen från analysen är att personbundenhet och en personlig kontakt är en viktig del i samverkansarbetet och som P2 uttryckte det oundvikligt. På samma gång menar vissa tjänstepersoner på att tydliga strukturer, nedskrivna och dokumenterade rutiner skulle göra samverkansarbetet funktionsbundet för att undkomma risken med personbundenhet, att viktig lärdom går förlorad. Struktur och rutiner bekräftas även av Notko m.fl. (2022), Hester (2011) och Jakobsson m.fl. (2013) som främjande aspekter. Notko m.fl. (2022) poängterar att struktur bidrar till ett effektivt och framgångsrikt samverkansarbete, samtidigt menar de i likhet med resultatet att kommunikation är avgörande för att klargöra det gemensamma syftet.

Kunskap och förståelse om varandra och våldet är viktiga aspekter för att samverkan ska fungera, vilket kan skapas genom att de sitter tillsammans och arbetar i gemensamma lokaler. Utmärkande hindrande aspekter från Bunchbinder och Eisikovits, (2008), Notko m.fl. (2022), Hester (2011) och Ward-Lasher m.fl. (2017) har visat sig vara okunskap och förståelse för roller, ansvar och arbetsuppgifter likväl om våldet och människor i kris. Resultatet visar i enlighet med tidigare forskning att en gemensam förståelse för varandras uppdrag och roller är avgörande för att samverkan ska fungera, därmed betonas ständig utbildning som centralt. Likheter mellan studiens resultat och Jakobsson m.fl. (2013) visar att tidsbrist, resursbrist och överbelastning också är hindrande aspekter. Respondenterna betonar däremot att vikten av samverkan är så stor och lagstadgad att de tar sig tiden för samverkansarbete. Vilket vi urskiljer

som ett driv och engagemang i arbetet. Eftersom upplevelsen är att vilja, eldsjälar och kompetens genom förståelse för våldet och samverkan i sin helhet är främjande för samverkan. På det sättet kan eldsjälar som driver samverkan jämföras med vad Bunchbinder och Eisikovits (2008) beskriver som maximerande samverkan. Främjande för samverkan enligt resultatet är att polis och socialtjänst sitter tillsammans och arbetar i gemensamma lokaler. Detta tydliggjordes som främjande aspekter i exemplet IGOR-projektet som de upprepat återkom till. En aspekt som studiens tidigare forskning inte ger exempel på.

Analysen visar att det är viktigt för polisen och socialtjänsten att lära av varandra och inte uppfinna hjulet igen, de kan på så vis lära sig av erfarenheter och undvika brister redan från början. Resonemanget går att analysera eftersom respondenterna beskriver en upplevd tid och resursbrist samtidigt som vissa inte vill förknippas med att kopiera andra arbetssätt. Ståndpunkten kan problematiseras med hjälp av P1:s förklaring att inom polisen fanns en okunskap hur egen och andra regioner inom polisen arbetade och än mindre hur andra organisationer arbetade, de visste inte att de hade liknande arbetssätt. En tolkning är att de inte lär sig av varandra eftersom de har fullt upp att utveckla sin egen samverkan i kombination med tidsbrist och resursbrist. Detta leder oss avslutningsvis fram till att vi kan besvara studiens syfte och forskningsfråga, vilket görs i nästa avsnitt.

Slutsats

Främjande aspekter för samverkan mot mäns våld mot kvinnor upplever tjänstepersonerna vara en gemensam målbild, god kommunikation, rutiner och tydlig struktur, att dela lokaler, eldsjälar, förståelse och kunskap. Hindrande aspekter för samverkan upplever de vara tidsbrist, resursbrist och sekretess. Resultatet visar därtill att en aspekt som främjar samverkan kan samtidigt vara hindrande, exempelvis synliggör resultatet att personbundenhet, lagstiftning och handlingsutrymme kan vara främjande och hindrande på samma gång.

Den första slutsatsen som dras är att hindrande för samverkan är sekretessen då samtycke inte ges. Polis och socialtjänst är två nyckelaktörer inom fältet som studien benämnt “arbetet mot mäns våld mot kvinnor” där de tillsammans bidrar till helheten. De är två helt olika organisationer med olika uppdrag som enligt lagar, mål och strategier ska samverka i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Om tjänstepersoner gömmer sig bakom sekretess kan konflikter uppstå eftersom de kan ha olika och motstridiga intressen samt regler som särskiljer dem i fältet.

Den andra slutsatsen är att främjande för samverkan är att sitta tillsammans och arbeta i gemensamma lokaler. Studiens resultat synliggör i likhet med tidigare forskning att kunskap och förståelse för roller, ansvar och arbetsuppgifter är aspekter som främjar samverkan. Vi menar däremot på att grundbulten för att möjliggöra kunskap och förståelse är att polis och socialtjänst delar lokaler. När de arbetar och sitter tillsammans utvecklas en nära kontakt vilket bidrar till kunskap och förståelse, på så vis lär de sig att arbeta med varderas olikheter. Desto mer organisationerna arbetar tillsammans under samma tak desto enklare blir samverkan. Likriktningen ligger därmed i deras samverkansarbete och inte i organisationens kärnuppdrag. På detta sätt skapas en helhet bland de flera olika myndigheter en våldsutsatt kvinna möter och benägenheten att gömma sig bakom sekretessen blir mindre. Risken för att våldsutsatt kvinnor som befinner sig i en enormt påfrestande situation hamnar mellan stolarna kan också minska. Med det sagt finns det alltid en baksida och problematik skulle kunna uppstå eftersom de är två olika myndigheter med separata kärnuppdrag.

För att våldsutsatta kvinnor skall kunna få det skydd och stöd de behöver för att kunna ta sig ur en våldsam relation är samverkan mellan myndigheter av stor vikt. Brister i samverkan kan leda till döden för många utsatta. Samverkan präglas däremot av både hindrande och främjande faktorer som är avgörande för att lyckas med uppdraget. En ökad kunskap om detta gör att de effektivare kan bidra till att bekämpa mäns våld mot kvinnor. God samverkan banar vägen för att i slutändan förhindra våldet så att Sveriges sjätte jämställdhetspolitiska delmål kan uppnås. Resultatet kan ge en bättre förståelse för främjande respektive hindrande aspekter av samverkan utifrån tjänstepersonernas upplevelser.

Framtida forskning

Intressant hade varit om framtida forskning undersökte den nya sekretessbrytande bestämmelsen. Detta med anledning av att resultatet påvisade att sekretessen är ett hinder för samverkansarbetet samtidigt som respondenterna beskrev att det i många fall fanns möjlighet till samtal mellan polis och socialtjänst som inte används. För att lyckas med samverkan är det av stor vikt att den sekretessbrytande bestämmelsen används och att tjänstepersoner inte gömmer sig bakom sekretessen. Särskilt den nya sekretessbrytande bestämmelsen som möjliggör för socialtjänst och hälso- och sjukvården att lämna uppgifter till polismyndigheten

i syfte att förebygga brott. Hur upplever tjänstepersoner bestämmelsen och hur har den implementerats i samverkansarbetet?

Ett annat förslag som hade varit intressant om framtida forskning undersökte är vilka problem som kan tänkas finnas när polis och socialtjänst som två helt olika myndigheter sitter tillsammans i gemensamma lokaler och ska samverka inom ett gemensamt område. Vad är det som främjar samverkan genom att sitta tillsammans och vilka baksidor finns? Vilka alternativa problem skulle kunna uppstå?

REFERENSLISTA

Ahrne, G., & Svensson, P. (2015). Kvalitativa metoder och samhällsvetenskapen. I Ahrne, G., & Svensson, P. (red.). *Handbok i kvalitativa metoder* (s. 8–15). Liber AB: Stockholm.

Bryman, A., & Nilsson, B. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber AB: Stockholm.

Buchbinder, E., & Eisikovits, Z. (2008). Collaborative Discourse: The Case of Police and Social Work Relationships in Intimate Violence Intervention in Israel. *Journal of Social Service Research, 34*(4), 1-13.

Carlsson, J., & Carlsson, V. (2020). Intervjuer. I Abrahamson Löfström, C., & Rombach, B. (red.). *Andra hjälpen. Allt du behöver veta för att skriva en uppsats* (s. 93–105.). Studentlitteratur AB: Lund.

DiMaggio, P., & Powell, W. (1983). The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields. *American Sociological Review, 48*(2), 147–160.

Eriksson-Zetterquist, U. (2009). *Institutionell teori: Idéer, moden, förändring*. Liber AB: Stockholm.

Eriksson-Zetterquist, U., & Ahrne, G. (2015). Intervjuer. I Ahrne, G. & Svensson, P. (red.). *Handbok i kvalitativa metoder* (s. 34–54). Stockholm: Liber.

Hester, M. (2011). The three planet model. *The British Journal of Social Work, 41*(5), 837-853.

Jakobsson, A., Von Borgstede, C., Krantz, G., Spak, F., & Hensing, G. (2013). Possibilities and Hindrances for Prevention of Intimate Partner Violence: Perceptions Among Professionals and Decision Makers in a Swedish Medium-Sized Town. *International Journal of Behavioral Medicine*, 20(3), 337–343.

Justesen, L., Mik-Meyer, N., & Andersson, S. (2011). *Kvalitativa metoder: Från vetenskapsteori till praktik*. Studentlitteratur AB: Lund.

Jämställdhetsmyndigheten. (u.å.). *Jämställdhet i Sverige.* Hämtad: 2022-11-07 från: https://jamstalldhetsmyndigheten.se/jamstalldhet-i-sverige/

Kokk, G. (2020). Uppsatsens avslutning. I Abrahamson Löfström, C., & Rombach, B. (red.). *Andra hjälpen. Allt du behöver veta för att skriva en uppsats* (s. 285–299). Studentlitteratur AB: Lund.

Lindqvist, R. (2000). *Att sätta gränser: Organisationer och reformer i arbetsrehabilitering*. Boréa bokförlag: Umeå.

Lundgren, E., Heimer, G., Westerstrand, J. & Kalliokoski, A-M. (2001). *Slagen dam: Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige: En omfångsundersökning*. Umeå: Uppsala: Stockholm: Brottsoffermyndigheten; Univ; Fritze [distributör].

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK). (2021, 28 oktober). *Sverige på första plats i EU:s jämställdhetsmätning.* Hämtad: 2022-11-08 från: https://www.nck.uu.se/kunskapsbanken/om-kunskapsbanken/kunskapsbankens-nyhetsarkiv/nyhetsvisningssida/?tarContentId=976904

Notko, M., Husso, M., Piippo, S., Fagerlund, M., & Houtsonen, J. (2022). Intervening in domestic violence: Interprofessional collaboration among social and health care professionals and the police. *Journal of Interprofessional Care, 36*(1), 15-23.

Oliver, C. (1991). Strategic Responses to Institutional Processes. *The Academy of Management Review, 16*(1), 145–179.

Regeringskansliet. (2016a, 21 december). *Mål för jämställdhet.* Hämtad: 2022-11-07 från: https:// www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstalldhet/mal-for-jamstalldhet/

Regeringskansliet. (2016b, 21 november). *En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.* Diarienummer: Utdrag (kap 5) ur SKr. 2016/17:10. https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/skrivelse/2016/11/skr.-20161710/

Rejmer, A. (2019). ” What´s in it for me? Vad tjänar offer på att anmäla våld i nära relationer? I *Vänbok till Lena Holmqvist*. pp.237–250. Iutsus Förlag.

SFS 1984:387. *Polislagen.* Hämtad: 2022-11-07 från: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/polislag-1984387_sfs-1984-387

SFS 2001:453. *Socialtjänstlagen.* Hämtad: 2022-11-07 från: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453

Socialstyrelsen. (2022). *Socialstyrelsens utredningar av vissa skador och dödsfall 2018–2021.* https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/pressrum/press/socialstyrelsens-dodsfallsutredningar-visar-ett-30-tal-brister-i-samhallets-skyddsnat/

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer: inom humanistisk samhällsvetenskaplig forskning.* Stockholm: Vetenskapsrådet.

Ward-Lasher, A., Messing, J., & Hart, B. (2017). Policing intimate partner violence. *Social Work, 62*(3), 211-218.

BILAGA 1: INTERVJUGUIDE POLISEN

Inledning

Om oss och vår utbildning: En kort introduktion av oss själva, vår utbildning inom Offentlig förvaltning och hur vårt intresse för studien uppstod.

Syfte: Syftet är att studera hur tjänstepersoner inom polisen och socialtjänsten upplever att samverkan fungerar i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. För att kunna bidra med vad det är som främjar respektive hindrar samverkan i arbete inom det organisatoriska fältet.

Etik: De etiska överväganden som studien förhåller sig till är enligt Vetenskapsrådet (2002);
Informationskravet: Deltagaren ska informeras om studiens syfte samt att det är frivilligt att delta och att deltagaren har rätt att avbryta sin medverkan under intervjun.
Samtyckeskravet: Samtycke från deltagaren ska inhämtas inför intervjun.
Konfidentalitetskravet: Deltagaren i studien kommer att vara anonyma och tilldelas koder. Personuppgifter samt uppgifter som framkommer om deltagaren hanteras med stor varsamhet. Inga obehöriga kommer ha åtkomst till det insamlade materialet.
Nyttjandekravet: Det insamlade materialet kommer endast att användas till studiens ändamål.

Upplägg: Intervjun kommer att börja med att vi ställer frågor om dig och din organisation i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. För att därefter ställa frågor rörande samverkan mellan polis och socialtjänst. Avslutningsvis ges du möjlighet att ställa frågor till oss följt av avslutande kommentarer.

Innan vi startar intervjun vill vi gärna få ditt samtycke av att delta i intervjun. Vi vill även fråga om det är okej att intervjun spelas in med våra mobiler så att vi får med allt och kan på ett korrekt sätt återge relevant information. Det inspelade materialet kommer endast användas för uppsatsen och ingen annan kommer ha tillgång till det. Materialet kommer att raderas när uppsatsen är examinerad och godkänd. Du är varmt välkommen att ta del av vår färdiga uppsats om du önskar.

Finns det något som du funderar kring innan vi sätter igång?

Inledande frågor:

- Kan du kort beskriva din organisation inom polismyndigheten?
- Kan du beskriva din position (yrkesroll)?
- Vad är din erfarenhet av att arbeta med mäns våld mot kvinnor?

Samverkan i fallet mäns våld mot kvinnor:

- Hur skulle du beskriva syftet med samverkan gällande mäns våld mot kvinnor?
- Hur går samverkan med socialtjänsten till gällande mäns våld mot kvinnor?
- Finns det aspekter som påverkar/styr samverkan med socialtjänsten?
- Hur fungerar samverkan med socialtjänsten?
- Hur ser det ut med utbildning i frågan?
- Vilka likheter respektive skillnader upplever du i polisens och socialtjänstens arbete?
- Finns det något i socialtjänstens arbete med samverkan som polisens tagit efter i sitt arbete?
- Vilka svårigheter upplever du finns i samverkan med socialtjänsten gällande mäns våld mot kvinnor?
- Vad upplever du som viktigt för att samverkan gällande mäns våld mot kvinnor ska fungera?
- Arbetar ni på något särskilt sätt just nu för att utveckla samverkan?

Avslutning

Avslutningsvis har du några frågor eller något annat som du vill ta upp som vi inte har berört idag?

Du är varmt välkommen att kontakta oss efter intervjun om du har några funderingar, frågor eller något du vill tillägga.

Vi tackar för din medverkan!

BILAGA 2: INTERVJUGUIDE SOCIALTJÄNSTEN

Inledning

Om oss och vår utbildning: En kort introduktion av oss själva, vår utbildning inom Offentlig förvaltning och hur vårt intresse för studien uppstod.

Syftet: Syftet är att studera hur tjänstepersoner inom polisen och socialtjänsten upplever att samverkan fungerar i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. För att kunna bidra med vad det är som främjar respektive hindrar samverkan i arbete inom det organisatoriska fältet.

Etik: De etiska överväganden som studien förhåller sig till är enligt Vetenskapsrådet (2002);
Informationskravet: Deltagaren ska informeras om studiens syfte samt att det är frivilligt att delta och att deltagaren har rätt att avbryta sin medverkan under intervjun.
Samtyckeskravet: Samtycke från deltagaren ska inhämtas inför intervjun.
Konfidentalitetskravet: Deltagaren i studien kommer att vara anonyma och tilldelas koder. Personuppgifter samt uppgifter som framkommer om deltagaren hanteras med stor varsamhet. Inga obehöriga kommer ha åtkomst till det insamlade materialet.
Nyttjandekravet: Det insamlade materialet kommer endast att användas till studiens ändamål.

Upplägg: Intervjun kommer att börja med att vi ställer frågor om dig och din organisation i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. För att därefter ställa frågor rörande samverkan mellan polis och socialtjänst. Avslutningsvis ges du möjlighet att ställa frågor till oss följt av avslutande kommentarer.

Innan vi startar intervjun vill vi gärna få ditt samtycke av att delta i intervjun. Vi vill även fråga om det är okej att intervjun spelas in med våra mobiler så att vi får med allt och kan på ett korrekt sätt återge relevant information. Det inspelade materialet kommer endast användas för uppsatsen och ingen annan kommer ha tillgång till det. Materialet kommer att raderas när uppsatsen är examinerad och godkänd. Du är varmt välkommen att ta del av vår färdiga uppsats om du önskar.

Finns det något som du funderar kring innan vi sätter igång?

Inledande frågor:

- Kan du kort beskriva din organisation inom socialtjänsten?
- Kan du beskriva din position (yrkesroll)?
- Vad är din erfarenhet av att arbeta med mäns våld mot kvinnor?

Samverkan i fallet mäns våld mot kvinnor:

- Hur skulle du beskriva syftet med samverkan gällande mäns våld mot kvinnor?
- Hur går samverkan med polisen till gällande mäns våld mot kvinnor?
- Finns det aspekter som påverkar/styr samverkan med polisen?
- Hur fungerar samverkan med polisen?
- Hur ser det ut med utbildning i frågan?
- Vilka likheter respektive skillnader upplever du i socialtjänstens och polisens arbete?
- Finns det något i polisens arbete med samverkan som socialtjänsten tagit efter i sitt arbete?
- Vilka svårigheter upplever du finns i samverkan med polisen gällande mäns våld mot kvinnor?
- Vad upplever du som viktigt för att samverkan gällande mäns våld mot kvinnor ska fungera?
- Arbetar ni på något särskilt sätt just nu för att utveckla samverkan?

Avslutning

Avslutningsvis har du några frågor eller något annat som du vill ta upp som vi inte har berört idag?

Du är varmt välkommen att kontakta oss efter intervjun om du har några funderingar, frågor eller något du vill tillägga.

Vi tackar för din medverkan!